

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบกิจการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กรณี โฮสเทล *

LEGAL PROBLEMS REGARDING TO BUSINESS OF NON-HOTEL ACCOMMODATION CASE: HOSTEL

วระเดช ภาวัตเวคิน¹, เกริกเกียรติ ทิพย์ชัย² และ เด่นคุณ ธรรมนิตย์ชยุต³

Voradesh Phaavatvekin¹, Krirkkiat Thipchai² and Denkhun Thummanitchayuth³

¹สาขาวิชานิติศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

¹Department of Law, College of Law and Government, Sisaket Rajabhat University, Thailand

²คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

²Faculty of Law, Ubonratchathani Rajabhat University, Thailand

³คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

³Faculty of Law, Ubon Ratchathani University, Thailand

Corresponding Author's Email: riam207@gmail.com

วันที่รับบทความ : 19 เมษายน 2568; วันที่แก้ไขบทความ 27 พฤษภาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 29 พฤษภาคม 2568

Received 19 April 2025; Revised 27 May 2025; Accepted 29 May 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติและวิวัฒนาการเกี่ยวกับที่พักโรงแรม และสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมในประเทศไทย เพื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม และเพื่อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเป็นการวิจัยเอกสาร แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหามาตรการในการแก้ไขปัญหากฎหมายต่อไป

Citation:

* วระเดช ภาวัตเวคิน, เกริกเกียรติ ทิพย์ชัย และ เด่นคุณ ธรรมนิตย์ชยุต. (2568). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบกิจการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กรณี โฮสเทล. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(3), 465-479.

Voradesh Phaavatvekin, Krirkkiat Thipchai and Denkhun Thummanitchayuth. (2025). Legal Problems Regarding To Business Of Non-Hotel Accommodation Case: Hostel.

Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(3), 465-479.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ผลการวิจัยพบว่า สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมนั้น หมายถึง สถานที่พักที่มีห้องพักในอาคารเดียวกันหรือหลายอาคารรวมกันไม่เกิน 8 ห้อง และรองรับผู้เข้าพักไม่เกิน 30 คน โดยผู้วิจัยพบปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบกิจการของสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ต่อทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกผู้มาอาศัย และปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายกระทรวง หรือออกกฎกระทรวง เพื่อกำหนดมาตรฐานในการประกอบธุรกิจสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม เช่น เรื่องความสะอาด สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่ควรมี รวมทั้งความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายของผู้เข้าพัก ความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เข้าพักเป็นการเฉพาะแยกต่างหากจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม โดยเฉพาะประเด็นคุณสมบัติของผู้แจ้งการลงทะเบียนผู้เข้าพัก รวมทั้งการดูแลความปลอดภัยด้านอื่น ๆ

คำสำคัญ: โรงแรม, สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม, โฮสเทล

Abstract

This research article aims to study the history and evolution of accommodations, hotels, and non-hotel lodging establishments in Thailand; to examine the laws related to non-hotel accommodations; and to propose legal measures to address issues concerning non-hotel lodging establishments. It is qualitative research, which is a document-based study, then analyzed in order to find measures to solve legal problems.

The research found that non-hotel accommodations refer to lodging establishments with no more than 8 rooms within a single building or multiple buildings combined, and with the capacity to accommodate no more than 30 guests. The researcher identified several issues concerning the regulation of non-hotel lodging operations, including problems related to the duties and liabilities of non-hotel operators regarding the property of travelers or guests, as well as issues in the management of such establishments. The researcher offers the

following recommendations: Relevant ministerial regulations should be amended or newly issued to establish standards for the operation of non-hotel accommodations. These should include requirements for cleanliness, basic facilities, and safety of life and person for guests. Moreover, the liability of non-hotel operators concerning guest property should be specifically addressed, separately from the Civil and Commercial Code. Additionally, clear criteria should be established for the management of non-hotel accommodations, particularly in areas such as qualifications of the person notifying the operation, guest registration procedures, and other aspects of safety management.

Keywords: Hotel, Non-Hotel Accommodation, Hostel

บทนำ

ปัจจุบันรูปแบบการประกอบธุรกิจโรงแรมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากการประกอบธุรกิจโรงแรมแบบดั้งเดิม กล่าวคือ รูปแบบ ลักษณะ และรูปทรงของอาคารที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรมมีความหลากหลาย รวมทั้งมีการนำสิ่งปลูกสร้างอื่นมาให้บริการที่พักแก่นักท่องเที่ยว เป็นการทั่วไปในลักษณะที่เป็นโรงแรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาคารหลายแห่งมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ทรงคุณค่าเฉพาะในแต่ละท้องถิ่น อันควรอนุรักษ์ไว้เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับชุมชน ท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป

ประกอบกับรัฐได้ออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 ทำให้ประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ที่ต้องการหารายได้เสริม หรือต้องการทำเป็นอาชีพหลัก ซึ่งบุคคลดังกล่าวนี้ มีบ้านพักหรืออาคารที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ได้นำบ้านพักหรืออาคารเหล่านั้นมาทำเป็นสถานที่พักรายวัน โดยสถานที่พักดังกล่าวที่มีจำนวนห้องพักไม่ว่าในอาคารเดียวกันหรือหลายอาคารรวมกัน จำนวนไม่เกิน 8 ห้อง และรองรับผู้พักรวมกันได้ไม่เกิน 30 คน เช่น โฮสเทล (Hostel) เป็นต้น โดยการประกอบธุรกิจประเภทนี้ เป็นการประกอบธุรกิจที่ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องแจ้งต่อนายทะเบียน และเมื่อแจ้งต่อนายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด และนายทะเบียนได้มาตรวจสอบอาคารตามหน้าที่ที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และอาคารที่ใช้ประกอบกิจการเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว ก็สามารถประกอบธุรกิจนี้

ได้เลย โดยธุรกิจประเภทนี้ถือเป็นสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ตามความหมายในกฎกระทรวง ฉบับดังกล่าว

จากการที่สถานที่พักดังกล่าวเป็นการประกอบธุรกิจสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ตามบทบัญญัติของกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 นั้น หากพิจารณาประกอบกับ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 แล้ว ยังมีประเด็นปัญหา กล่าวคือ ประการแรก ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบกิจการของสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ และวิธีการในการพิจารณาอนุญาต หลักเกณฑ์ มาตรฐานเกี่ยวสถานที่ตั้งและตัวอาคารที่นำมา ปรับปรุงเป็นสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ด้วย ประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ต่อ ทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกผู้มาอาศัย และประการที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับการการบริหาร จัดการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม เช่น คุณสมบัติผู้ประกอบกิจการ การลงทะเบียนผู้ที่เข้ามา พัก เป็นต้น

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาเกี่ยวกับสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ตามบทบัญญัติของกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 โดยเฉพาะสถานที่พักประเภท โฮสเทล (Hostel) ซึ่งเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในยุคปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืน ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติ และวิวัฒนาการเกี่ยวกับที่พักแรม โรงแรม และสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม
3. เพื่อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กรณี โฮสเทล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าและรวบรวม ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายของประเทศไทย โดยเฉพาะกฎหมายเกี่ยวกับ

โรงแรม กฎหมายเกี่ยวกับสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการค้นคว้า ผู้วิจัยได้ค้นคว้าจากกฎหมาย งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ต่อไป

เมื่อได้ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นปัญหาทางกฎหมายในการบริหารจัดการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กรณีโฮสเทล โดยทำการวิเคราะห์และเขียนเชิงพรรณนา เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้การบริหารจัดการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กรณีโฮสเทล ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม และยั่งยืน ต่อไป

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบกิจการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กรณี โฮสเทล ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมา วิวัฒนาการเกี่ยวกับที่พักแรมในประเทศไทย

ที่พักแรมในประเทศไทยนั้น มีมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย อโยธยา ลพบุรี และธนบุรี ซึ่งเป็นการเดินทางของคนต่างถิ่นที่มาประเทศไทยทั้งชาวจีน และชาวยุโรป ซึ่งเข้ามาติดต่อกับค้าขายในประเทศไทย รวมทั้งมาติดต่อทางด้านการทูต (ณัฐนันท์ หิรัญรัตน์กุล, 2556)

ในสมัยรัตนโกสินทร์ (สมัยรัชการที่ 1 ถึงรัชการที่ 10 ปัจจุบัน) ซึ่งที่พักแรมในยุคแรกส่วนมากจะเป็นการพักแรมตามบ้านของเพื่อนหรือญาติ ซึ่งเป็นการพักแรมไม่มีค่าตอบแทน นอกจากนี้ การพักแรมจะไม่มีการพักที่ศาลา ซึ่งส่วนมากประเทศไทยเป็นเมืองพุทธ จะมีศาลาประจำวัดอยู่แล้ว ทำให้การพักแรมในยุคแรกไม่ค่อยเป็นธุรกิจเท่าที่ควร หลังจากนั้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชการที่ 4) ซึ่งมีโรงแรมอยู่ 3 โรง ได้แก่ โรงแรมยูเนียน (Union) โรงแรมโอเรียนเต็ล (Oriental Hotel) และโรงแรมฟิชเชอร์ (Fisher's Hotel) (ปรีชา แดงโรจน์, 2534)

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชการที่ 5) ได้เปลี่ยนการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ในสมัยนี้มีการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ มากมาย รวมทั้งมีการ

ติดต่อกันระหว่างประเทศไทยกับชาวต่างชาติมากขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาโรงแรมให้ทันสมัย ได้มาตรฐาน เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนทั่วไปที่มาท่องเที่ยว จึงมีการสร้างโรงแรมเพิ่มมากขึ้น

ซึ่งสถานที่พักแรมในประเทศไทยได้มีการพัฒนาเรื่อยมา จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล (รัชการที่ 8) โดยในขณะนั้น จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้สร้างโรงแรมรัตนโกสินทร์ และโรงแรมสุริยานนท์ขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2485 (ปรีชา แดงโรจน์, 2534)

2. ความหมายและลักษณะสำคัญของที่พักแรม

สถานที่พักแรมนั้นสามารถแบ่งแยกได้ 2 ประเภท ได้แก่ สถานที่พักที่เป็นโรงแรม และสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ซึ่งผู้วิจัยจะอธิบาย ดังนี้

สถานที่พักที่เป็นโรงแรม ซึ่งสถานที่พักดังกล่าวนี้เป็นไปตามความหมายของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 ซึ่งความหมายของโรงแรมนั้น หมายความว่า สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นโดยมีค่าตอบแทน ซึ่งจากความหมายของโรงแรมดังกล่าวนี้แล้ว โรงแรมแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังต่อไปนี้ โรงแรมประเภท 1 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการเฉพาะห้องพัก และมีห้องพักไม่เกินห้าสิบท้อง โรงแรมประเภท 2 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการเฉพาะห้องพักเกินห้าสิบท้องขึ้นไป หรือโรงแรมที่ให้บริการห้องพักและห้องอาหาร หรือสถานที่สำหรับบริการอาหาร หรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร โรงแรมประเภท 3 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพัก ห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร และสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หรือห้องประชุมสัมมนา และโรงแรมประเภท 4 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพัก ห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการและห้องประชุมสัมมนา

เมื่อพิจารณาแล้ว จะเห็นได้ว่า ความหมายของโรงแรมนั้นมีความหมายชัดเจน ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ รวมทั้งได้แบ่งแยกประเภทของโรงแรมไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ง่ายต่อการดำเนินการและบริหารจัดการเชิงธุรกิจอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมตามกฎหมายนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ (สมพล โตถาวร, 2565)

สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมตามบทบัญญัติของกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566

สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการที่พักอาศัยโดยคิดค่าบริการเป็นรายเดือนขึ้นไป

โฮมสเตย์ไทยตามประกาศกรมการท่องเที่ยว เรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554

หอพักตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507

งานวิจัยฉบับนี้ จะขอกล่าวถึงสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมตามบทบัญญัติของกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 เท่านั้น ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมตามกฎหมายฉบับนี้ ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อยกเว้นให้สถานที่พักดังกล่าวไม่เป็น “โรงแรม” ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547

กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2566 ได้กำหนดความหมายของสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม โดยให้ความหมายว่า ให้สถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกัน หรือหลายอาคารรวมกันแล้วแต่กรณี โดยมีห้องพักรวมกันไม่เกินแปดห้อง และรองรับผู้พักรวมกันได้ไม่เกินสามสิบคนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทนที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและออกหนังสือรับแจ้งให้แล้ว ไม่เป็นโรงแรมตาม (3) ของบทนิยามคำว่า “โรงแรม” ในมาตรา 4

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมตามความหมายของบทบัญญัติในกฎกระทรวงนั้น สามารถอธิบายได้ ดังนี้

- 1) เป็นสถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกันหรือหลายอาคาร ไม่เกินจำนวน 8 ห้อง
- 2) จำนวนผู้เข้าพักไม่เกิน 30 คน
- 3) ตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน
- 4) ได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ผู้วิจัยอธิบายเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตของงานวิจัยฉบับนี้ ดังนี้

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของโรงแรม ซึ่งกฎหมายได้บัญญัติให้ความหมายไว้ว่า “สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นโดยมีค่าตอบแทน” (มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547) และกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 ได้แบ่งโรงแรมออกเป็น 4 ประเภท เพื่อย่อยต่อการบริหารจัดการในเชิงระบบ ต่อไป

ซึ่งในการจัดตั้งโรงแรมนั้น ต้องมีการขออนุญาตจากเจ้าพนักงานตามที่กฎหมายกำหนด (ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547) เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วจึงสามารถประกอบธุรกิจโรงแรมนั้นได้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด

กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (สำนักงานสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2567)

สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ตามความหมายในกฎกระทรวงฉบับนี้ หมายถึง สถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกัน หรือหลายอาคารรวมกันแล้วแต่กรณี โดยมีห้องพักรวมกันไม่เกิน 8 ห้อง และรองรับผู้พักรวมกันได้ไม่เกิน 30 คน ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทนที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและออกหนังสือรับแจ้งให้แล้ว ไม่เป็นโรงแรมตาม (3) ของบทนิยามคำว่า “โรงแรม” ในมาตรา 4 (ข้อ 1 วรรคแรก แห่งกฎกระทรวงฯ)

ผู้ที่ประสงค์จะใช้สถานที่เพื่อให้บริการเป็นสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ให้แจ้งต่อนายทะเบียนตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด (ข้อ 1 วรรคสอง แห่งกฎกระทรวงฯ)

ซึ่งในการแจ้งนายทะเบียนนั้น สามารถดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ หากไม่สามารถดำเนินการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ สามารถไปยื่นเอกสารหลักฐานด้วยตนเอง หรือมอบอำนาจให้บุคคลอื่นดำเนินการแทนได้ โดยในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ สำนักงานสอบสวนและนิติการ

กรรมการปกครอง ในกรณีจังหวัดอื่น ให้ยื่น ณ ที่ทำการปกครองอำเภอท้องที่ที่สถานที่พักนั้น ตั้งอยู่ (ข้อ 1/1 แห่งกฎกระทรวงฯ)

เมื่อได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมแล้ว จะได้รับหนังสือ รับแจ้งสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ตามกฎกระทรวงฯ โดยแสดงว่าบุคคลตามรายชื่อและสกุลนี้ เป็นผู้ได้รับยกเว้นให้ประกอบธุรกิจสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ทั้งนี้ หนังสือรับแจ้ง ให้มีอายุ 5 ปี นับแต่วันแจ้ง (ข้อ 1/1 วรรคท้าย แห่งกฎกระทรวงฯ)

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 10 ฝากทรัพย์ หมวด 3 วิธีเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ วิธีเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรม มาตรา 674-679 มีสาระสำคัญ ดังนี้ (เรวัตร จันทรพิณี, 2542)

เจ้าสำนักต้องรับผิดชอบเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอย่างใด ๆ อันเกิดแก่ทรัพย์สินของ คนเดินทางหรือแขกที่พักอาศัยในโรงแรม หรือโฮเต็ล หรือสถานที่อื่นทำนองเช่นนั้น (มาตรา 674 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์)

ความรับผิดในทรัพย์สินทั่วไป เช่น กระเป๋า เสื้อผ้า คอมพิวเตอร์ ยานพาหนะ ฯลฯ กรณีนี้ เจ้าสำนักย่อมต้องรับผิดชอบโดยไม่จำกัดจำนวน ส่วนกรณีที่เป็นเงินทองตรา ธนบัตร ตั๋วเงิน พันธบัตร ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ ประทวนสินค้า อัญมณี หรือของมีค่าอื่น ๆ เจ้าสำนักคงต้องรับผิดชอบจำกัดจำนวนไม่เกิน 5,000 บาท ไม่ว่าความสูญหายหรือเสียหายนั้นจะเกิดขึ้นเพราะผู้คนไป มาเข้าออก ณ โรงแรม โฮเต็ล หรือสถานที่เช่นนั้น ก็คงต้องรับผิด (มาตรา 675 วรรคแรกและ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) (สถาปัตย์ สุวรรณมณี, 2562)

แต่อย่างไรก็ตาม แม้เจ้าสำนักจะต้องรับผิด แต่มีข้อยกเว้นความรับผิด กล่าวคือ เกิดเหตุสุดวิสัย หรือสภาพแห่งทรัพย์นั้นเอง หรือเป็นเพราะความผิดของคนเดินทางหรือแขก อาศัยนั้นเอง (มาตรา 675 วรรคท้าย แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์)

นอกจากนี้ ยังมีข้อยกเว้นโดยเหตุคนเดินทางหรือแขกอาศัยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนด กล่าวคือ คนเดินทางหรือแขกอาศัยต้องแจ้งเจ้าสำนักทันทีเมื่อพบเห็นว่า ทรัพย์สินที่มีได้นำฝากบอกราคาขีดแจ้งสูญหายหรือบุบสลาย กรณีดังกล่าวนี้ หากคนเดินทาง หรือแขกอาศัยไม่แจ้งเจ้าสำนักโดยทันที เจ้าสำนักย่อมหลุดพ้นจากความรับผิด (มาตรา 676 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์)

เจ้าสำนักขอบที่จะยึดหน่วยทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัยอันเอาไว้ในโรงแรมโฮเทล หรือสถานที่เช่นนั้นได้ จนกว่าจะได้รับใช้เงินบรรดาที่ค้างชำระแก่ตน รวมทั้งมีสิทธิยึดหน่วยทรัพย์สินไว้ขายทอดตลาดได้ หากยังมิได้รับชำระ (มาตรา 679 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์)

4. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม

จากการวิจัยเรื่องปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบกิจการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กรณี โฮสเทล ผู้วิจัย พบปัญหาดังนี้

ปัญหาเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบกิจการของสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กล่าวคือ สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กรณี โฮสเทลนี้ ไม่มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายในการกำหนดมาตรฐานให้ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตาม คงมีเพียงกฎกระทรวง กำหนดลักษณะและระบบความปลอดภัยของอาคารที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2566 เท่านั้นที่กำหนดให้ตัวอาคาร รวมทั้งการปรับปรุงอาคาร เพื่อให้เหมาะสมกับการประกอบธุรกิจโรงแรม และเพื่อให้เกิดความปลอดภัย ซึ่งเป็นความปลอดภัยด้านอาคารสถานที่เท่านั้นสืบเนื่องจากปัจจุบันการประกอบธุรกิจโรงแรมได้เปลี่ยนแปลงไปจากแบบดั้งเดิม ซึ่งมีความหลากหลาย รวมทั้งมีการนำสิ่งปลูกสร้างอื่นมาให้บริการที่พักเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้น ปัญหาในการควบคุม เกี่ยวกับมาตรฐานด้านความสะอาด รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน และความปลอดภัยในการเข้าพักนั้น ยังไม่ค่อยมีเท่าที่ควร อีกทั้งส่วนใหญ่สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม โดยเฉพาะกรณี โฮสเทลนั้น จะเป็นการเช็คอินเข้าที่พักด้วยตัวเอง (Self Check-in) และไม่มีพนักงานต้อนรับเหมือนโรงแรมทั่วไป ทำให้มาตรฐานดังที่กล่าวมาแล้วนั้นไม่เพียงพอในการเข้าพักในสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม

กรณีดังกล่าวนี้ เป็นปัญหากฎหมายในการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการเข้าพักในสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กรณี โฮสเทล ดังนั้น รัฐจำเป็นต้องเข้าไปควบคุม กำกับดูแลมาตรฐานด้านต่าง ๆ ดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้ว โดยการออกกฎหมาย กฎ ระเบียบ เพื่อกำหนดให้ผู้ให้บริการมีหน้าที่ในการดำเนินการเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้เข้าพัก ต่อไป

ปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมต่อทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกผู้อาศัย กล่าวคือ สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กรณี โฮสเทล นั้น หากพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 674 แล้ว จะถือเป็น “สถานที่อื่นทำนองเช่นนั้น” (ทำนองเช่นเดียวกับโรงแรม) หรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะ

เห็นได้ว่า ไม่ว่าจะ เป็นโรงแรม โฮเต็ล หรือสถานที่พักอื่น ๆ ทั้งหลาย ย่อมอยู่ในบังคับของ ป.พ.พ. มาตรา 674 ทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาแล้ว สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กรณี โฮสเทล ถือเป็น “สถานที่พักอื่นใน ทำนองเช่นว่านั้น” หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ประกอบการดังกล่าว ย่อมต้องนำมา พิจารณา โดยเฉพาะประเด็นความรับผิดชอบต่อทรัพย์สินของคนเดินทาง หรือแขกผู้อาศัยด้วย ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบในการสูญหายหรือบุบสลาย ทั้งนี้ไม่ว่าความสูญหายหรือบุบ สลายนั้นจะเกิดจากผู้ประกอบการ หรือลูกจ้างของผู้ประกอบการ หรือเหตุอื่นใด โดย ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบอย่างไม่จำกัดจำนวน แต่ไม่รวมถึงดอกเบี้ย แต่อย่างไรก็ตาม กรณีที่ เป็นเงินทองตรา ธนบัตร ตัวเงิน พันธบัตร ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ ประทวนสินค้า อัญมณี หรือของมีค่า อื่น ๆ ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบไม่เกิน 5,000 บาท ตาม ป.พ.พ. มาตรา 675 วรรคสอง

ในกรณีที่เงินทองตรา ธนบัตร ตัวเงิน พันธบัตร ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ ประทวนสินค้า อัญมณี หรือของมีค่าอื่น ๆ ถ้าคนเดินทางหรือแขกผู้อาศัย ได้ฝากไว้กับผู้ประกอบการ และได้ แ่จรงราคาที่แท้จริง ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบตามราคาที่แท้จริงของทรัพย์สินนั้น ๆ แต่อย่างไรก็ ตาม หากผู้ประกอบการได้กำหนดราคาทรัพย์สินที่จะรับฝากนั้นไม่เกินที่ตัวผู้ประกอบการเอง กำหนด เช่น รับฝากทรัพย์สินมูลค่าไม่เกิน 10,000 บาท กรณีเช่นนี้ จะบังคับตามสัญญา อย่างไร หากทรัพย์สินที่ฝากมีมูลค่าเกิน 10,000 บาท กรณีดังกล่าวเช่นนี้คงต้องพิจารณา เจตนาของคู่สัญญาเป็นหลัก ดังนั้น กรณีได้กำหนดการรับฝากทรัพย์สินและมีมูลค่าไม่เป็นที่ ผู้ประกอบการกำหนด ผู้ประกอบการคงต้องรับผิดชอบเท่าที่กำหนดไว้

กรณีที่ ผู้ประกอบการปฏิเสธไม่รับฝากทรัพย์สินดังกล่าว ความรับผิดชอบ ของผู้ประกอบการ คงต้องบังคับตาม ป.พ.พ. 675 วรรคสอง กล่าวคือ ผู้ประกอบการรับผิดชอบไม่เกิน 5,000 บาท

ดังนั้น หากพิจารณาแล้ว ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ คงต้องมีการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการประกอบธุรกิจ และสำหรับผู้ที่พัก ในสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กรณี โฮสเทล ต่อไป

ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม หากพิจารณาประเด็น ดังกล่าวนี้อแล้ว จะเห็นได้ว่า การบริหารจัดการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมนั้น ค่อนข้างกว้าง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตในการที่จะวิเคราะห์ ดังนี้

หลักเกณฑ์ในการแจ้งและการรับแจ้ง ตามแบบของสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ตามกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 ซึ่งสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กฎหมายไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์รวมทั้งขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินการจดทะเบียน แต่เพียงแค่งำหนดให้แจ้งนายทะเบียนทราบตามแบบและวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนด ซึ่งหลักเกณฑ์ในการแจ้ง ประกอบด้วย

- 1) ชื่อตัว ชื่อสกุล ของผู้แจ้ง อายุ อาชีพ และภูมิลำเนา
- 2) ชื่อสถานที่พักที่ประสงค์จะตั้งเป็นสถานที่พักที่ไม่ใช่โรงแรม และสถานที่ตั้งของสถานที่พักดังกล่าว โดยอาจตั้งตามภูมิลำเนาของผู้แจ้ง หรืออาจตั้งอยู่ที่อื่น โดยระบุที่อยู่ของสถานที่ตั้งนั้น
- 3) แจ้งราคาของค่าบริการห้องพัก
- 4) ลักษณะของสถานที่พัก เช่น บ้านเดี่ยว บ้านแฝด ห้องแถว อาคารพาณิชย์ หรืออื่น ๆ
- 5) สิทธิในที่ดินอันเป็นที่ตั้งของสถานที่พัก เช่น เป็นที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ หรือมีสิทธิครอบครอง เป็นต้น โดยผู้แจ้งจะเป็นเจ้าของสิทธินั้นหรือไม่ก็ได้ แต่กรณีที่ไม่ได้เป็นเจ้าของสิทธิจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของสิทธิในที่ดินก่อน
- 6) เอกสารอื่น ๆ เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตาดำ 2 นิ้ว จำนวน 2 รูป แผนที่ของที่ตั้งสถานที่จำนวน 1 ฉบับ แบบแปลนแผนผังแต่ละอาคาร แต่ละชั้น แต่ละห้อง พร้อมด้วยภาพถ่ายประกอบทุกอาคาร ทุกชั้น ทุกห้องจำนวน 1 ชุด เอกสารที่แสดงหลักฐานว่ามีรายได้จำนวน 1 ชุด สำเนาเอกสารแสดงการติดตั้งระบบป้องกันอัคคีภัยจำนวน 1 ชุด เป็นต้น

ซึ่งในการแจ้งตามแบบนั้น ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ สำนักงานสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง ส่วนในเขตจังหวัดอื่น ให้ยื่น ณ ที่ทำการปกครองอำเภอท้องที่ที่สถานที่พักนั้นตั้งอยู่ ทั้งนี้ สามารถแจ้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

จะเห็นได้ว่า การแจ้งนั้นกำหนดรายละเอียดค่อนข้างจะชัดเจน แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของการขออนุญาต เพื่อประกอบธุรกิจโรงแรมนั้น การขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมจะมีขั้นตอนที่ยุ่งยากมากกว่า เนื่องจากโรงแรมมี 4 ประเภท ทำให้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาค่อนข้างจะรัดกุมมากกว่าสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม

เมื่อได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบแล้ว และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายได้ตรวจสอบสถานที่ดังกล่าวแล้วเห็นว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้ ให้รายงานนายทะเบียนเพื่อทราบ

และออกหนังสือรับแจ้งให้แก่ผู้แจ้งตายใน 40 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ทั้งนี้หนังสือรับแจ้งมีอายุ 5 ปี นับแต่วันแจ้ง ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวนี้อาจสอดคล้องกับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

ประเด็นการแจ้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นมาตรการในการดำเนินการที่ยังไม่เพียงพอเพื่อให้สถานที่พักได้มาตรฐาน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เข้าพักหรือผู้รับบริการ ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของผู้เข้าพัก และทรัพย์สินของผู้เข้าพัก ต่อไป

นอกจากนี้ ปัญหาในการบริหารจัดการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมนั้น ยังมีปัญหา เช่น คุณสมบัติของผู้แจ้ง การลงทะเบียนผู้เข้าพัก รวมทั้งการดูแลความปลอดภัยด้านอื่น ๆ ดังนั้น ประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้น่าจะต้องพิจารณาตาม พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 เพื่อประกอบการบริหารจัดการให้เกิดความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ มากขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบกิจการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กรณี โฮสเทล สามารถนำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ประวัติและวิวัฒนาการเกี่ยวกับที่พักแรม โรงแรม และสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมนั้นสอดคล้องกับ ธรรมนูญ หิรัญรัศมีกุล (2556) และสถาปัตย์ สุวรรณมณี (2562) ที่กล่าวถึงประวัติเกี่ยวกับสถานที่พักตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย อยุธยา ลพบุรี และธนบุรี ซึ่งเป็นการเดินทางของคนต่างถิ่นที่มาประเทศไทยทั้งชาวจีน และชาวยุโรป ซึ่งเข้ามาติดต่อค้าขายในประเทศไทย จนมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ และมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสถานการณ์ในการพักแรม หรือโรงแรมได้เปลี่ยนแปลงไป โดยผู้พักแรมหรือแขกอาศัยนิยมพักในสถานที่ที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรือประวัติศาสตร์ของสถานที่นั้น ๆ เพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ในวันหยุดมากยิ่งขึ้น

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมนั้น สอดคล้องกับจิฎาภา ดันตังค์วัฒน์ (2562) ที่กล่าวถึง ที่พักที่ไม่เข้าลักษณะของโรงแรมหรือโฮสเทล และยังคงสอดคล้องกับธรรมนูญ หิรัญรัศมีกุล (2556) ที่กล่าวถึงปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสมพล โตถาวร (2565) โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งมีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ได้แก่ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎหมายลำดับรอง ได้แก่ กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 นอกจากนี้ ยังมีประมวลกฎหมายแพ่งและ

พาณิชย์ บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 10 ฝากทรัพย์ หมวด 3 วิธีเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรม

ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมนั้น สอดคล้องกับ ญัตินันท์ หิรัญศรีมิกุล (2556) ที่กล่าวถึง ปัญหาภาพรวมในด้านต่าง ๆ ของสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ ในขณะที่การวิจัยครั้งนี้ เป็นการมุ่งศึกษาเฉพาะสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กรณีโฮสเทล ซึ่งเป็นสถานที่พักที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย และกว้างขวาง และเกิดขึ้นในเมืองรองต่าง ๆ ทั่วประเทศ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กรณีโฮสเทลนั้น เป็นสถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกันหรือหลายอาคารรวมกันแล้วแต่กรณี โดยมีห้องพักรวมกันไม่เกิน 8 ห้องและรองรับผู้เข้าพักได้ไม่เกิน 30 คน ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใด โดยมีค่าตอบแทน และมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการควบคุมและกำกับดูแลสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม นอกจากนี้ ยังมีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 10 ฝากทรัพย์ หมวด 3 วิธีเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรม ที่กำหนดสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ ในความรับผิดชอบเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เข้าพัก ซึ่งเป็นการบูรณาการกฎหมายในการบริหารจัดการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กรณี โฮสเทล เพื่อให้ได้มาตรฐาน ต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

1. ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวง หรือออกกฎกระทรวง เพื่อกำหนดมาตรฐานในการประกอบธุรกิจสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม เช่น เรื่องความสะอาด สิ่งอำนวยความสะดวก พื้นฐานที่ควรมี รวมทั้งความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายของผู้เข้าพัก เป็นต้น
2. ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวง หรือออกกฎกระทรวง นั้น ควรต้องเพิ่มประเด็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เข้าพักเป็น

การเฉพาะแยกต่างหากจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้เพื่อให้่ายต่อการบังคับใช้กฎหมายในระยะยาว ต่อไป

3. ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวง หรือออกกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม โดยเฉพาะประเด็นคุณสมบัติของผู้แจ้ง การลงทะเบียนผู้เข้าพัก รวมทั้งการดูแลความปลอดภัยด้านอื่น ๆ เพื่อให้การบริหารจัดการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมได้มาตรฐานและน่าเข้าพักอาศัย ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จิภาภา ตันติวงศ์วัฒน์. (2562). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการนำที่พักอาศัยซึ่งไม่เข้าลักษณะโรงแรมหรือโฮมสเตย์ (Homestay) ออกให้เช่า. ใน การค้นคว้าอิสระนิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ณัฐนันท์ หิรัญศรีมุกด. (2556). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายธุรกิจ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีชา แดงโรจน์. (2534). การโรงแรม. กรุงเทพมหานคร: ธงชัยการพิมพ์.
- เรวัตร จันทร์พินิจ. (2542). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วย ยืม ฝากทรัพย์ เก็บของในคลังสินค้า ประนีประนอมยอมความ การพนันชั้นต่อ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สถาปัตย์ สุวรรณมณี. (2562). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบกิจการโรงแรม. ใน การค้นคว้าอิสระนิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมพล โตถาวร. (2565). แนวทางการแก้ไขปรับปรุงนิยามของสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2567). คู่มือการปฏิบัติงานกฎหมายโรงแรม. กรุงเทพมหานคร: อาสารักษาดินแดน.